

si testibus, idem robur in castratis, & integris animalibus resideret: sed dicat (quæso) Aristoteles, an ar-
 teriarum, venarum, & neruorum si velit, plurimæ reuolutiones, quæ sunt in spacio intercedente inter
 cor & testes, non impediunt eam fieri tensionem, quam ipse finxit: oporteret enim grauissimum esse
 pondus, quod tensionem facere aptum esset, in partibus tam laxis, si ex illarum tensione tandem cor
 etiam ipsum tendi necesse sit: essent præterea animosiores semper, quibus testes sunt maiores: sequitur
 enim maior tensio, ex pondere, & magnitudine tendentium partium. At nihil huiusmodi docet expe-
 rientia; sed cur non seruetur generandi vis, & robur in illis, quibus testes duntaxat sunt contusi, & col-
 lisi? castrantur enim & inepta redduntur ad veneris vsus multa animalia, vt boues, & arietes, eo mo-
 do, & nequaquam detractis testibus; in qua re quum seruetur tensio meatuum, cordisq; & tamen pe-
 reat robur, generandique facultas, necesse est profecto alium esse ipsorum vsus. Adde quod hæc ten-
 sio nequit in omnibus reperiri, veluti in his quibus testes intus conclusi sunt, & alicui parti annexi,
 quomodo enim illis fiet tensio, quum tamen in omnibus amittatur robur, ablatis testibus, non est qui-
 dem hæc ratio infirmitatis in castratis animalibus, quod remittatur tensio cordis, sed quia vis calorigi-
 ca, & propriæ naturæ causa quædam, vt ille etiam testatur, in vniuersum corpus immitatur, quæ detra-
 ctis testibus euanescit, degenerantque mares, & foeminae à sua naturali conditione. Atque hæc sequi-
 tur incommoda eam opinionem de vno principio in corpore; quam etiam refellunt vsus quos hepar,
 lien, & multis alijs partibus adscribit. Nam dicere hepar factum esse, sicut omnia alia viscera, ad vena-
 rum diuisiones firmandas, ac vt concoctionem ciborum adiuuet, quid aliud est, quam præcipuum il-
 lius vsus ignorare? qui est sanguinem conficere, quemadmodum Galenus tum ex illius substantia,
 quæ est veluti sanguis concretus, tum ex sanguinis abundantia, quæ in illo apparet, & præterea ex ve-
 narum exortu, docet. Quod si solos hos præstat vsus hepar, quos ille tradit, quur nequeunt vnquam
 eo carere (vt ille credit) animalia sanguine prædita? satis enim esset ad venas pensiles firmandas, con-
 coctionemque calore iuuandam, carnosam partem in corpore difformem pro eo constituere: lienem
 autem potissimum hac ratione vult esse factum, vt æquales sint sinistrae partes dextris: quoniam enim
 inquit, iecur parte dextra situm est, ideo natura lienis adhibita est, vt scilicet viscerum natura biparti-
 ta sit, & simile sit dextrum sinistro. Duos tamen alios vsus illi adscribit, vnum communem omnib.
 visceribus, quo firmet venas, alterum proprium, vt superfluos vapores attrahat, ex uentriculo, conco-
 quatque. Verum cum venæ quæ in ipsum feruntur in habitum corporis nequaquam progrediantur,
 sed ad uentriculum, & intestina redeant, ostenditur profecto aliquis esse insignis illius vsus: quod &
 anatome docet: expurgat enim humorem melancholicum, ab hepate, & vniuerso corpore, illumque
 excipit per quasdam venas, deinde eo elaborato, & ex eodem nutrito, quod superest, per alia uasa in
 uentriculum, & intestina mittit: tamquam excrementum corporis, quod alioqui obesse solet. Hoc ip-
 sum est quod attrahit lien, non vapores à uentriculo, ut ille credit: atque ex illo uentres prædari, non
 ut ipse ait ex uapore, lienosis fiunt: ubi enim ob aliquam affectionem suo nequit lien munere fungi,
 repletur, obstruiturque humore melancholico: qui quum non amplius recte expurgetur, unà cum san-
 guine per vniuersum corpus delatus refrigerat, læditque vniuersas partes, quæ illo nutriuntur, & præ-
 sertim hepar; quo refrigerato, sanguificatio læditur, fitque aqua inter cutem. At uerò si natura in
 partium generatione hoc spectat, ut equalia sint dextra sinistra, ex bipartita uiscerum natura, cur duas
 uescicas, duos uteros, duo corda, duos uentriculos non procreauit? Renes porro nulla necessitate ha-
 beri, sed ut melius sit, scribit Aristoteles, nempe ut adiumento sint uescicæ his, quibus plus est humoris
 excrementitij, tanquam agnoscantur à natura creati, ut seorsum humorem innata sibi ui alliciant à ue-
 nis, transmittantque postea ad uescicam, quæ nullam aliam in hoc officio uim habet, nisi ut suscipiat,
 & postea effundat, quod à renibus mittitur. Cæterum uescicam datam esse à natura, his duntaxat me-
 minit, qui pulmonem habent, hanc enim partem caloris excessu sitibunda reddere animalia, itaque
 opus esse uescicæ, ut humidum hoc excrementum suscipiatur. Quæ quidem in re natura accusari po-
 test, quod iuxta cor pulmonem posuerit, nam si illa solet excessus emendare per connexionem contra-
 rij, merito damnanda est, quod duas partes calidissimas inter se coniunxerit, propinquasque posuerit
 aut certe debebat aliquid aduersus pulmonis calorem machinari frigidum, sicut cerebrum ait factum
 ad temperandum cordis calorem, sed quo pacto, quæso ostendere potest pulmones esse calidissimos
 ut qui rari sint, & aerei, atque adeo aere ipso exte. no perpetuo pleni. Hæc libro tertio de Partibus
 animalium, & multa alia in toto opere tradit, in quibus dum uult, quædam ad cordis refrigerium, alia
 ad eiusdem tensionem, alia ad firmandum uenas, quas ab illo oriri scribit, alia ad aliud facere, quo tene-
 tur unicum huc principatum, cogitur plurima dicere aliena ab his, quæ in dissectionibus apparent,
 quæ omnia cum meci non sit nunc instituti prosequi, prætermittens ad alias ipsius rationes accedo,
 quibus probare nititur cor sensuum esse principium. Itaque quod ait, cor ideo esse ponendum prin-
 cipium, quod in medio sit, expendendum est. Non enim est in medio, nimirum quum à partibus in-
 fernis multo plus distet, quam à supernis: deinde si negat, hepar non posse esse eiusmodi principium,
 quod situm non habeat principalem, pulmo poterit principatum affectare: vt qui dextras, sinistras, me-
 diasque partes thoracis occupet: à quibus commodè poterit suam vim in vniuersa membra facilius
 spargere,